नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, रेल प्रशासन समूह, अधिकृत सातौं तह (अप्राविधिक), स्टेशन मास्टर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :–	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :– २००
द्वितीय चरण :–	अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :– ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination) **पूर्णाङ्क :- २००**

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट
	संस्थागत ज्ञान			विषयगत - छोटो उत्तर आउने प्रश्न		६ प्रश्न x ५ अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
				विषयगत - लामो उत्तर आउने प्रश्न		२ प्रश्न x १० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत - छोटो उत्तर आउने प्रश्न		४ प्रश्न x ५ अङ्क	३ घण्टा
				विषयगत - लामो उत्तर आउने प्रश्न		८ प्रश्न x १० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview) **पूर्णाङ्क :- ३०**

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।

२. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।

३. लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ।

४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।

५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ। सानो अक्षर (Small letter) a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।

६. बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।

७. विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।

८. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्क्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

९. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।

१०. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- **मिति २०८१/१०/२९**

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, रेल प्रशासन समूह, अधिकृत सातौं तह (अप्राविधिक), स्टेशन मास्टर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

प्रथम-पत्र : सामान्य ज्ञान र संस्थागत ज्ञान

खण्ड (क) - सामान्य ज्ञान (५० अङ्क)

१. **सामान्य ज्ञान (५०× १ अङ्क)**

१.१ **भूगोल र वातावरण (८ अङ्क)**

१.१.१ विश्वको भूगोल सम्बन्धी सामान्य जानकारी

१.१.२ नेपालको भूगोल (भौतिक, सामाजिक र आर्थिक) : धरातलीय स्वरूप, किसिम, विशेषता, जलवायु, हावापानी, जनजीवन, प्रमुख प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू

१.१.३ दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, वसाईसराई र राष्ट्रिय सम्पदाहरू

१.२ **इतिहास र संस्कृति (८ अङ्क)**

१.२.१ विश्वका महत्वपूर्ण ऐतिहासिक घटनाहरू

१.२.२ नेपालको प्राचीन इतिहास (किरातकाल, लिच्छविकाल र मल्लकाल) बारे सामान्य जानकारी

१.२.३ नेपालको आधुनिक इतिहास (सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था)

१.२.४ प्रचलित प्रमुख धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषाभाषी, कला, साहित्य

१.३ **शासनपद्धति र शासन (८ अङ्क)**

१.३.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान

१.३.२ नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम

१.३.३ नेपालको सघीय, प्रादेशिक र स्थानीय संरचना तथा शासन प्रणाली

१.४ **आर्थिक पक्षहरू (८ अङ्क)**

१.४.१ आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल राष्ट्रिय/ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, व्यापार घाटा, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग)

१.४.२ नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरु - कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य र विद्युत

१.४.३ योजनावद्ध विकासक्रम र चालु आवधिक योजनाको सामान्य जानकारी

१.४.४ अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग, बैदेशिक व्यापार बैदेशिक लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण

१.५ **अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्थाहरू (५ अङ्क)**

१.५.१ छिमेकी मुलुकहरूसँग नेपालको सम्बन्ध

१.५.२ संयुक्त राष्ट्र संघ र यसका एजेन्सीहरू

१.५.३ सार्क र र क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली - SAFTA, BIMSTEC

१.५.४ विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक र एशियाली पूर्वाधार लगानी बैंक

१.६ **विज्ञान, प्रविधि र समसामयिक गतिविधिहरू (५ अङ्क)**

१.६.१ विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू बारे जानकारी

१.६.२ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू

१.७ **रेल यातायात प्रणाली (८ अङ्क)**

१.७.१ नेपालमा रेल्वेको इतिहास र विश्वमा रेल यातायात प्रणालीको विकासक्रम

१.७.२ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड सम्बन्धी जानकारी

१.७.३ रेल यातायात सम्बन्धमा अन्य मुलुकसंग भएका सन्धि सम्झौता तथा समझदारीहरू

१.७.४ Railways System & International Union of Railways (UIC) बारे सामान्य जानकारी

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, रेल प्रशासन समूह, अधिकृत सातौं तह (अप्राविधिक), स्टेशन मास्टर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) - संस्थागत ज्ञान (५० अङ्क)

(६ प्रश्न ×५ अङ्क र २ प्रश्न ×१० अङ्क)

१. **संस्थागत ज्ञान (२५ अङ्क)**

१.१ नेपालमा रेल्वेको इतिहास र विकास

१.२ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको परिचय, संगठनात्मक संरचना, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र, विद्यमान अवस्था, संभावना र चुनौती

१.३ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, रेल विभाग, नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड र अन्य निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय

१.४ रेल यातायात प्रणाली : प्रकार, क्षेत्र र महत्व

१.५ नेपालमा रेल्वे संरचना र पुर्वाधारको विकास, विस्तार तथा रेल यातायात प्रणालीको वर्तमान अवस्था र चूनौती

१.६ नेपालमा रेल सेवा सञ्जालको आवश्यकता र रेल यातायात सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७ रेल यातायातको सुरक्षित सञ्चालन तथा रेल यातायात प्रणालीको सुरक्षा व्यवस्थापन

१.८ रेल यातायात प्रणाली र अन्य यातायात प्रणाली बीचको भिन्नता

१.९ नेपालको सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक क्षेत्रको विकासमा रेल यातायात प्रणालीले पुऱ्याएको योगदान

१.१० अन्तर्राष्ट्रिय आवागमन र व्यापार सहजीकरणमा रेल यातायात प्रणालीको भूमिका

१.११ नेपाल सरकारले हालसम्म रेल यातायात सम्बन्धमा गरेका द्विपक्षीय सम्झौता सम्बन्धी जानकारी

२. **ऐन, नियम र नीति (२५ अङ्क)**

२.१ राष्ट्रिय यातायात नीति, २०५८

२.२ नेपाल रेल्वे ऐन, २०७९

२.३ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली

२.४ नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेडको कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धी विनियमावली, २०७७

२.५ जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४

२.६ श्रम ऐन, २०७४

२.७ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

२.८ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४

२.९ सुशासन (व्यवस्था तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४

२.१० सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३

२.११ आवश्यक सेवा सञ्चालन ऐन, २०१४

नेपाल रेल्वे कम्पनी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, रेल प्रशासन समूह, अधिकृत सातौं तह (अप्राविधिक), स्टेशन मास्टर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

<u>द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी</u>

खण्ड (क) - (६० अङ्क)

(२ प्रश्न ×५ अङ्क र ५ प्रश्न ×१० अङ्क)

१. **सार्वजनिक प्रशासन (२० अङ्क)**

१.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र नवीनतम अवधारणा

१.२ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरूः नियुक्ति, बढुवा, तलब सुविधा, वृत्ति विकास, कार्यक्षमता मूल्यांकन र अवकाश

१.३ समन्वय : अर्थ, महत्व र समन्वयका तरिका

१.४ अधिकार प्रत्यायोजन, अधिकार निक्षेपण, सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन

१.५ प्रशासनिक उत्तरदायित्वको परिचय, किसिम र चुनौती

१.६ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्यवन र मूल्यांकनमा प्रशासनको भूमिका

१.७ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका

१.८ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सार्वजनिक सेवा वडापत्र

२. **संगठन (१० अङ्क)**

२.१ संगठनको परिचय तथा संगठन गठनका आधारहरू

२.२ संगठनको विभिन्न स्वरूप : Flat, Vertical, Matrix, Dome bell

२.३ संरचनाः संगठनात्मक ढाँचा, संगठन निर्माण, संगठन विकास र परिवर्तन

२.४ संगठनात्मक प्रभावकारिता र प्रभाव पार्ने तत्वहरू

२.५ संगठनका सिद्धान्त र तिनको प्रयोग

२.५.१ आदेशको एकात्मकता

२.५.२ नियन्त्रणको सिमा

२.५.३ पदशोपान

२.५.४ संगठनात्मक व्यवहार

२.५.५ समूह गतिशिलता

२.५.६ समूहगत कार्य

२.५.७ जनशक्ति योजना

३. **व्यवस्थापन (२० अङ्क)**

३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र आधारभूत सिद्धान्तहरू

३.२ व्यवस्थापनका विभिन्न प्रकार

३.२.१ सहभागितामूलक

३.२.२ नियन्त्रणात्मक

३.३ मानव संसाधन व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू तथा मानव संसाधन व्यवस्थापनमा नवनि प्रवृत्ति – Competency Mapping, Business Process Outsourcing, Right Sizing of Workforce

३.४ व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व

३.५ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू

३.६ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू

३.७ व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू

३.७.१ कार्य सम्पादन व्यवस्थापन

३.७.२ द्वन्द व्यवस्थापन

३.७.३ तनाव व्यवस्थापन
३.७.४ समय व्यवस्थापन
३.७.५ विपद् व्यवस्थापन
३.७.६ परिवर्तन व्यवस्थापन
३.७.७ गुनासो व्यवस्थापन
३.७.८ जनसम्पर्क व्यवस्थापन

३.८ औद्योगिक सम्बन्ध र सामूहिक सौदावाजी
३.९ वार्ता तथा सम्झौता गर्ने सीपहरु
३.१० ग्राहक सेवा र यसको महत्व
३.११ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
३.१२ नैतिकता र सदाचार तथा नागरिक शिक्षा
३.१३ भीड र भीड व्यवस्थापन (crowd & crowd/mob management)

४. **आर्थिक र विकास प्रशासन** (**१० अङ्क**)
४.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्य र महत्व
४.२ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
४.३ नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको व्तिीय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चुनौती
४.४ विकास प्रशासनको अवधारणा र सिद्धान्त
४.५ नेपालमा विकास प्रशासनको सन्दर्भिकता, सम्भावना र चुनौती
४.६ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन एवं मूल्याङ्कन प्रक्रिया

खण्ड (ख) - (४० अङ्क)
(२ प्रश्न ×५ अङ्क र ३ प्रश्न ×१० अङ्क)

५. **सूचना प्रबिधि (Information Technology)** (**१० अङ्क**)
५.१ कम्प्युटर (Computer) - परिचय, प्रकार र प्रयोग (Introduction, Types and Applications)
५.२ कम्प्युटर हार्डवेयर र कम्प्युटर सफ्टवेयर (Computer Hardware and Computer Software)
५.३ कम्प्युटरको आधारभूत ज्ञान (Basic Knowledge of Computers Fundamentals) - Word Processing, Electronic Spreadsheet & Power point (Presentation System)
५.४ इमेल र इन्टरनेट (Email & Internet) सम्बन्धी जानकारी
५.५ सामाजिक सञ्जालका माध्यम र तिनको प्रयोग (Means of Social Media and their uses)
५.६ कम्प्युटर भाइरस र खतरा तथा कम्प्युटर सुरक्षा (Computer Virus & Threat & Computer Security) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

६. **Rails and Railways Management** (**३० अङ्क**)
६.१ General knowledge of locomotive and rolling stocks
६.२ Railway stations and yards: functions, types and components of railway station; workforce in railway station, equipment's on railway stations, features of station platform, facilities required at railway stations, requirements of station yard; functions, types and components of railway yard; workforce in railway yard

६.३ Railway operation: schedule, manpower, equipment's, machines, signs and signals

६.४ Railways lines and standard rail section, railways geometry components

६.५ Railway track, formation, ballast, sleeper, rail, fasteners, railway gauge, signaling and communication system

६.६ Railway alignment: importance of good alignment; basic requirement and selection of an ideal alignment; criteria for selecting good alignment

६.७ Level crossing: classification and dimensions of level crossing; inspection and maintenance

६.८ Railway signalling : introduction, types, safety signs, signals and symbols; safety precaution measures; on track and on board; international standards

६.९ Accidents – definitions, classification, causes of accidents and remedial measures

६.१० First aid – aims, objective and principles of first aid

६.११ Fire fighting - types of fire, causes of fire, types of fire extinguisher, use of fire extinguisher, prevention of fire

६.१२ Safety measures: safety equipment, safety work procedures, immediate actions for accidental issues, security of railway infrastructures: railway security threat, rail system, track and rails